

عنوان مقاله:

خوانش مضامین نقوش تزئینی در دیوارنگارهای حمام مهدی قلیخان مشهد و سه پارچه قلمکار دوره قاجار

محل انتشار:

دوفصلنامه نگارینه هنر اسلامی، دوره 6، شماره 18 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسندگان:

مریم مونسى سرخه - دانشگاه الزهراء

سارا حسین زاده قشلاقی - دانشگاه علم و فرهنگ

خلاصه مقاله:

نقوش تزئینی در معماری و منسوجات عصر قاجار منعکسکننده آراء هنرمندان عصر بوده است. تغییرات نقشپردازی بنابر زیباشناسی زمانه و میزان آرمانگرایی هنرمندان متفاوت است. اهداف اصلی پژوهش، بررسی مضامین نقوش تزئینی در معماری و منسوجات قجری و تبیین آراء هنرمندان ایرانی در اجرای تصویرنگاری در هنر عصر قاجار است. پرسش اساسی این نوشتار، کیفیت مضامین عاشقانه و حماسی نقوش تزئینی در معماری حمام مهدیقلیخان و سه پارچه قلمکار و خوانش محتوایی آنها است. روش تحقیق، توصیفی تحلیلی با رویکرد تاریخی و شیوه جمعآوری اطلاعات، اسنادی است. نتایج تحقیق گواه آن است که مضمون نقشماینها اکثرا روایی و در شرح خدادی بوده است. عناصر تاثیرگذار در دیوارنگارهای حمام مهدیقلیخان مشهد و پارچههای قلمکار تحت نظر هنرمندان این دوره در قالب مضامین اساطیری، حماسی و زندگی روزمره که ریشه در باورها و اعتقادات مردم داشته، بوده است. علاوه بر مضامین قراردادی و سفارشی همچون درباریان و اعیان، صحنههای تاریخی، داستانی، جنگ و شکار، از موضوعات گل، دختران، زندگی روزمره، ماه تولد و اسلیمیها و مذهبی استفاده شده است. شیوه کلی ترسیم نقشماینها اغلب بر اساس اصول ذهنی هنرمند، بدون رعایت پرسپکتیو، آرمانگرایی در اندامها و گاه تشابهنمایی با واقعیت و بدون رعایت مقیاس در سطح زمینه برای پر کردن متن اثر، فضاسازی مشترک و مطابق ایده هنرمند در انواع آثار هنری، گاه فرنگیگرایی در کاربرد اشیا و نحوه چیدمان زمینه و البسه بوده که همگی بر اساس تحولات فرهنگی و تغییرات گرایش در آداب و باورها متغیرند.

کلمات کلیدی:

دیوارنگاری، پارچه های قلمکار، عصر قاجار، حمام مهدی قلی خان، خوانش مضامین

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1571230>

